

การขยายผลรูปแบบการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยตามแนวคิด Active Learning
เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ และความซาบซึ้ง
ในวรรณคดีไทยของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
The Expansion of Learning Management Model for Thai
Literature Based on Active Learning to Enhance Creative Problem
Solving Skill and Literary Appreciation of High School Students

ประจักษ์ น้อยเหน้อย, มาเรียม นิลพันธุ์

Prajak Noinuay, Maream Nillapun

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์

Faculty of Education, Silpakorn University, Sanam Chan Palace Campus

E-mail: prajak.buu@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนกลุ่มขยายผลก่อนและหลังเรียน 2) ศึกษาความซาบซึ้งในวรรณคดีไทยของนักเรียนกลุ่มขยายผลหลังเรียน และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนกลุ่มขยายผลหลังเรียน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 20 คนที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ 1) แบบประเมินความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ 2) แบบวัดความซาบซึ้งในวรรณคดีไทย และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) แบบ Dependent และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการศึกษาพบว่า

1) หลังการใช้รูปแบบนักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) หลังการใช้รูปแบบนักเรียนมีความซาบซึ้งในวรรณคดีไทย และ 3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบที่พัฒนาขึ้นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

คำสำคัญ: การขยายผลรูปแบบการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย, Active Learning, ความซาบซึ้งในวรรณคดีไทย

Abstract

The purposes of the research were: 1) To compare the creative problem-solving ability of pre- and post-study expansion group students. 2) To study the appreciation of Thai literature of students in the expansion group after studying. 3) To study the satisfaction of the students in the expansion group after studying. The sample groups in the research was Mathayomsuksa 5 students at Mathayom Wat Nong Khaem School, Under the Secondary Educational Service Area Office 1, 20 students were studying in the second semester of the academic year 2020, which were selected by simple random sampling. The research instruments were: 1) The creative problem-solving abilities evaluation form. 2) The measure form of appreciation in Thai literature. 3) The satisfaction questionnaire. To analyze the data by finding the mean. Standard deviation. hypothesis testing by using a dependent t-test and the qualitative data were analyzed by content analysis. Findings are as follows: 1) After using the model, students were statistically significantly higher in creative problem-solving ability than before studying at the .05 level. 2) After using the model, the students were appreciative of Thai literature. 3) The students were most satisfied with the model.

Keyword: The Expansion of the Thai Literature Learning Management Model, Active Learning, Appreciation of Thai Literature

1. บทนำ

ความเจริญก้าวหน้าในโลกศตวรรษที่ 21 ส่งผลให้การศึกษาปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัย ครูจึงต้องมีความตื่นตัวและมีการเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมนักเรียนให้มีทักษะสำหรับการออกไปดำรงชีวิตในโลกศตวรรษที่ 21 เพราะนักเรียนยุคใหม่จะต้องมีทักษะที่สูงในการเรียนรู้และปรับตัว ครูเพื่อศิษย์ต้องพัฒนาตนเองให้มีทักษะของการเรียนรู้ด้วย และในขณะเดียวกันต้องมีทักษะในการทำหน้าที่ครูในศตวรรษที่ 21 ซึ่งไม่เหมือนการทำหน้าที่ครูในอดีต (วิจารณ์ พานิช, 2556: 5) ซึ่งศตวรรษที่ 21 นั้นได้เน้นองค์ความรู้

ความเชี่ยวชาญ ทักษะการเรียนรู้ส่งเสริมทางด้านการคิด เพื่อใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมแห่งความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน เป้าหมายที่กำหนดนั้นจะสัมฤทธิ์ผลได้ก็ด้วยการศึกษาเพราะการศึกษามุ่งพัฒนาให้เป็นคนดี เก่ง มีวินัย และนำไปสู่ความเจริญงอกงามในชีวิต ดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข อันจะนำไปสู่ความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติที่ต้องพัฒนาให้เจริญก้าวหน้า ทัดเทียมนานาประเทศในเวทีโลกท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกในศตวรรษที่ 21 (แผนการศึกษาชาติ, 2560: ฉ) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดหลักการและกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมองเน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้ ทักษะและคุณธรรม โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายไม่ว่าจะเป็นการบวนการบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิดขั้นสูง กระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553: 1-4)

เมื่อสังคมเจริญก้าวหน้ามากยิ่งขึ้นการแก้ปัญหาแบบเดิมจึงไม่สามารถแก้ปัญหาที่มีความเฉพาะเจาะจงหรือมีความสลับซับซ้อนได้ ความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์จึงกลายเป็นทักษะที่จำเป็นและเป็นทักษะที่ทุกหน่วยงานต้องการเป็นอย่างยิ่ง แต่จากรายงานอัตราการฆ่าตัวตายต่อประชากรแสนคนของกรมสุขภาพจิตกระทรวงสาธารณสุขพบว่า ปี 2559 อัตราฆ่าตัวตายคิดเป็นร้อยละ 2.69 และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 2.74 ในปี 2560 ซึ่งกรมสุขภาพจิตได้อธิบายสาเหตุของการฆ่าตัวตายว่าเป็นเพราะไม่สามารถจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้ (กรมสุขภาพจิต, กระทรวงสาธารณสุข, 2561: ออนไลน์) ด้วยเหตุนี้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 จะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถคิดแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพดังที่ นิวัฒน์ บุญสม (2556: 50) กล่าวว่า การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์เป็นความสามารถในการคิดหาวิธีการแก้ปัญหาที่แปลกใหม่แตกต่างไปจากเดิม และหลากหลายแล้วพิจารณาตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพ มีการนำเสนอวิธีการแก้ปัญหาได้อย่างละเอียดชัดเจน เป็นที่ยอมรับและสามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาต่อไป ในขณะที่เดียวกันกระทรวงศึกษาธิการได้ความสำคัญกับการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย นักเรียนสามารถนำข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมไปคิดแก้ปัญหาและประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงตลอดจนเกิดความซาบซึ้งและภูมิใจในบรรพบุรุษที่ได้สั่งสมสืบทอดมาจนถึงปัจจุบันและหลักสูตรยังได้กล่าวเน้นเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการคิดไว้ควบคู่กับการเรียนวรรณคดีไทยซึ่งปรากฏทั้งในส่วนสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ และคุณภาพนักเรียนตลอดจนตัวชี้วัดของทุกสาระจะมีถ้อยคำที่แสดงให้เห็นพฤติกรรม

คิดไว้เช่น วิเคราะห์ สังเคราะห์ วิจารณ์ แสดงความคิดเห็น ได้แย้ง ประเมินค่า วิจาร์ณญาณ ตัดสินใจ และแก้ปัญหา สอดคล้องกับ อิงอร สุพันธ์วิช และคณะ (2555: 25) กล่าวถึง เหตุผลและความสำคัญของการศึกษาวรรณคดีไว้ว่า การเรียนวรรณคดีนอกจากจะมี ประโยชน์ต่อการจรรโลงจิตใจแล้วยังมีประโยชน์ต่อการใช้ความคิดเพื่อเข้าใจความเป็นมนุษย์ เนื่องจากวรรณคดีเป็นแหล่งรวบรวมความเจริญทางสังคม วัฒนธรรมตลอดจนยกระดับจิตใจ ของผู้อ่าน กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดให้มีการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีในทุก ระดับชั้นการศึกษา แต่การจัดการเรียนการสอนไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรเพราะเหตุ ที่มาจากตัวครูและตัวนักเรียน อคติกับความไม่ชอบจึงปิดกั้นการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ของ ผู้เรียนจึงส่งผลทำให้ขาดความสนใจ ไม่ได้เลือกอ่านเพราะความชื่นชอบ เมื่อถูกบังคับให้ท่อง คำศัพท์และจดจำคำประพันธ์ นักเรียนส่วนใหญ่จึงไม่สามารถเข้าถึงความไพเราะของคำ ประพันธ์ หรือเรื่องราวที่น่าติดตามได้ และไม่ซาบซึ้งในความงามของทั้งด้านภาษา เนื้อหา แนวคิด และอารมณ์ที่กวีต้องการจะสื่อสาร ดังนั้นเมื่อสอบเสร็จแล้วก็ลืมโดยไม่สามารถนำมา ประยุกต์เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตประจำวันได้ (ชลธิรา กลัดอยู่, 2517: 157; ประภาศรี สีหอำไพ, 2524: 350; แม้นมาส ขวลิต, 2537: 97-98)

จากการศึกษาเอกสาร สัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่มสรุปได้ว่าวิธีการที่จะ แก้ปัญหาที่ได้กล่าวในข้างต้นนั้นก็คือ การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ตนเอง ผู้วิจัยจึงได้ สังเคราะห์รูปแบบการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหา เชิงสร้างสรรค์และความซาบซึ้งในวรรณคดีไทย ตลอดจนการมีส่วนร่วมของนักเรียนพบว่า หนึ่งในแนวคิดการสอนที่สำคัญ คือ Active Learning ซึ่งเป็นแนวการสอนประเภทหนึ่ง ที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะ ทักษะ ความรู้ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน Felder and Brent (2009: 2) ระบุว่า Active Learning เป็นกระบวนการที่นักเรียนถูก เปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ เช่นเดียวกับ ไพฑูรย์ สีนลรัตน์ (2559: 24) ได้กล่าวว่าการสอนตามแนวคิด Active Learning นั้น จะต้องเปิด ปากศิษย์ ปิดปากครู เน้นการตั้งคำถามมากกว่าการบอกความรู้ และกระตุ้นให้ผู้เรียนค้นหา คำตอบมากกว่าครูชี้แนะคำตอบจึงจะเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่นักเรียนมีบทบาทในกิจกรรม มีชีวิตชีวา และตื่นตัวอยู่เสมอ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์รูปแบบการสอนที่สอดคล้องกับการจัดการ เรียนรู้ตามแนวคิด Active Learning มาใช้ในงานวิจัยครั้งจำนวน 2 ประเภทได้แก่ 1) การ เรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning) เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมให้ นักเรียนเกิดการเรียนรู้โดยปัญหานั้นอาจจะเป็นปัญหาจริง หรือผู้สอนจำลองสถานการณ์ให้ ผู้เรียนได้คิดแก้ปัญหาด้วยกระบวนการกลุ่ม (ทศนา แหมมณี, 2557: 138) และ 2) การ เรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity-Based Learning) มุ่งเน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้ และ

ทำความเข้าใจในเนื้อหาบทเรียนผ่านกิจกรรมที่นักเรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเองจากการเล่นเกม การทดลอง การสร้างสรรค์ผลงาน และการทำงานร่วมกันกับผู้อื่น โดยการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสม และมีการวางแผนในการใช้สื่อที่ดีซึ่งนำไปสู่การพัฒนาความรู้ในตัวบุคคล กิจกรรมมีสร้างคุณค่าแก่เด็กทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนพอใจ ช่วยสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียนช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีและช่วยผ่อนคลายความเครียดในการเรียน ทำให้การเรียนรู้ดำเนินไปอย่างรวดเร็วทำให้นักเรียนสนใจไม่เบื่อหน่ายเกิดความสุขจึงควรนำกิจกรรมมาใช้ในการเรียนการสอนเพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ได้ง่ายยิ่งขึ้น (ศศิธร ลิจินทร์พร, 2556: 9) จึงสรุปได้ว่าการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานและกิจกรรมเป็นฐานสามารถพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ และส่งเสริมความซาบซึ้งของนักเรียนได้

ผู้วิจัยจึงใช้วิธีดำเนินการวิจัยในลักษณะของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) ที่มีลักษณะเป็นแบบแผนเชิงผสมผสานแบบรองรับภายใน (The Embedded Design) ด้วยการศึกษาวิธีการเชิงปริมาณ (Quantitative Methods) เสริมด้วยวิธีการเชิงคุณภาพ (Qualitative Methods) จนกลายเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยตามแนวคิด Active Learning เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ และความซาบซึ้งในวรรณคดีไทยของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ผ่านการรับรองคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 11 คนจากการสัมมนาผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)

และจากเหตุผลที่ว่าทุกรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นหรือวิธีสอนแบบต่าง ๆ ไม่สามารถใช้ในการพัฒนานักเรียนทุกคนได้อย่างมีประสิทธิภาพดังที่ วัชรรา เล่าเรียนดี (2552: 44) ที่ได้เสนอแนวคิดว่ารูปแบบการสอนและวิธีจัดการเรียนรู้มีมากมายหลายรูปแบบและหลายวิธี การเลือกใช้ควรให้เหมาะสมกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ลักษณะเนื้อหาวิชา ความพร้อมของนักเรียนและสื่อการเรียนรู้โดยต้องมีการประยุกต์ใช้อย่างเป็นระบบและดัดแปลงให้สอดคล้องกับเป้าหมายของรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ผู้วิจัยจึงสนใจนำ “รูปแบบการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยตามแนวคิด Active Learning เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ และความซาบซึ้งในวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย” ที่พัฒนาขึ้นไปขยายผลเพื่อรับรองรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นว่ามีความถูกต้อง เหมาะสมเป็นประโยชน์ และมีประสิทธิผลเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อขยายผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยตามแนวคิด Active Learning โดยมีวัตถุประสงค์ย่อยดังนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยตามแนวคิด Active Learning
2. เพื่อศึกษาความซาบซึ้งในวรรณคดีไทยของนักเรียน หลังเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยตามแนวคิด Active Learning
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน หลังเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยตามแนวคิด Active Learning

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) กำหนดแบบแผนการวิจัย ดังนี้ 1) แบบแผนการวิจัยแบบทดลองกลุ่มเดียวสอบก่อนและหลัง The One Group Pretest – Posttest Design เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนก่อนและหลังการใช้รูปแบบ และ 2) ใช้แบบแผนการวิจัยแบบ One-Shot Case Study กับนักเรียนกลุ่มเดียวเพื่อศึกษาความซาบซึ้งในวรรณคดีไทยของนักเรียน และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยตามแนวคิด Active Learning

3.1 กลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนมัธยมวัดหนองแขมที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียน 20 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster sampling)

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ประกอบด้วย 1) รูปแบบการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยตามแนวคิด Active Learning 2) คู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยตามแนวคิด Active Learning ผลการตรวจสอบคุณภาพด้วยการจัดสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จำนวน 11 คน ผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นว่าองค์ประกอบของร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยตามแนวคิด Active Learning มีหลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และปัจจัยสนับสนุนในการนำรูปแบบไปใช้เหมาะสมครบถ้วน คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในการนำไปใช้เก็บข้อมูลวิจัยได้

3) แผนการจัดการเรียนรู้มีค่าความสอดคล้องมากที่สุด ($\bar{X}$) = 4.72, S.D. = 0.33 4) แบบประเมินความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ค่าความสอดคล้องมากที่สุด ($\bar{X}$) = 4.52, S.D. = 0.48 5) แบบวัดความซาบซึ้งในวรรณคดีไทยมีค่าความสอดคล้องมากที่สุด ($\bar{X}$) = 4.48, S.D. = 0.51 และ 6) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้มีค่าความสอดคล้องมากที่สุด ($\bar{X}$) = 4.66, S.D. = 0.45

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

โดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) แบบ Dependent และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

3.4 ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

1. การชี้แจงข้อปฏิบัติในการเรียนการสอนกับนักเรียนกลุ่มขยายผลโดย
 - 1) ชี้แจงให้นักเรียนทราบวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนรู้
 - 2) ชี้แจงลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ บทบาทของนักเรียนและบทบาทของครูผู้สอน
 - 3) ชี้แจงเกณฑ์การวัดและประเมินผลให้นักเรียนทราบ
2. การรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างมีรายละเอียดดังนี้
 - 1) ผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นผู้สอนกลุ่มขยายผลโดยใช้เนื้อหาในวิชาภาษาไทย 6 (ท33102) เรื่อง ขุนช้าง-ขุนแผน ตอน ขุนช้างถวายฎีกา
 - 2) ทำการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ภายในระยะเวลา 3 สัปดาห์ ๆ ละ 2 คาบ รวม 6 คาบ ทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน จำนวน 2 คาบ รวม 8 คาบ ดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 ดังนี้
 - (1) ก่อนการใช้รูปแบบฯ (1 คาบเรียน) ดำเนินการทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน
 - (2) ระหว่างใช้รูปแบบฯ (6 คาบเรียน) ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ และความซาบซึ้งในวรรณคดีไทย ตามกระบวนการจัดการเรียนรู้ 6 ขั้น ดังนี้ ขั้นที่ 1 กระตุ้นความคิด (A: Activating) ขั้นที่ 2 พินิจเนื้อหา (C: Considering) แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ 2.1 อ่านแบบวิจักษ์ (Analyzing) 2.2 ตระหนักในคุณค่า (Appreciating) 2.3 ระบุปัญหาที่พบ (Identifying) ขั้นที่ 3 พิจารณาแนวทางแก้ไข (Trying the solutions) แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน คือ 3.1 ร่วมสนทนา (Discussing) 3.2 ค้นหาวิธีแก้ปัญหาใหม่ (Finding new solutions)

ขั้นที่ 4 เลือกใช้วิธีที่เหมาะสม (I: Ideating best solutions) ขั้นที่ 5 ทบทวนความเป็นไปได้ (V: Verifying for appreciation) และขั้นที่ 6 ขยายความรู้สู่ชุมชน (E: Expanding)

(3) หลังการใช้รูปแบบฯ (1 คาบเรียน) ทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน วัดความซาบซึ้งในวรรณคดีไทย และศึกษาความพึงพอใจ

4. สรุปผลการวิจัย

1. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนกลุ่มขยายผลที่เรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยตามแนวคิด Active Learning หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนกลุ่มขยายผลที่เรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยตามแนวคิด Active Learning ของนักเรียนกลุ่มขยายผล

กลุ่มตัวอย่าง	N	คะแนนเต็ม	$\bar{x}$	S.D.	t-test	P
ก่อนเรียน	20	16	7.70	0.47	-24.33	.000
หลังเรียน	20	16	12.20	0.70		

*นัยสำคัญระดับที่ .05

2. ผลการศึกษาความซาบซึ้งในวรรณคดีไทยของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างหลังเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยตามแนวคิด Active Learning พบว่าหลังเรียนนักเรียนเกิดความซาบซึ้งในวรรณคดีไทย ดังผลการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากแบบวัดความซาบซึ้งในวรรณคดีไทยซึ่งครอบคลุมนิยามศัพท์ที่ผู้วิจัยได้ให้ความหมายไว้ว่า “ความเข้าใจในด้านความหมาย ด้านวิธีการใช้ภาษา และเข้าถึงความรู้สึกทางอารมณ์ของวรรณคดีที่ศึกษา” ดังนี้

1) นักเรียนกลุ่มขยายผลอธิบายในประเด็นความโดดเด่นด้านการเลือกสรรคำ และการเล่นคำดังตัวอย่างข้อความต่อไปนี้

สำนวนกลอนที่นักเรียนประทับใจ

“ความรักขุนแผนก็แสนรัก	ด้วยร่วมยามนักไม่เดียวฉันท
สู่ล้าปากบุกป่ามาด้วยกัน	สารพันอดออดมอดใจ
ขุนช้างแต่อยู่ด้วยกันมา	คำหนักหาได้ว่าให้เคืองไม่
เงินทองกองไว้มิให้ใคร	ข้าไทใช้สอยเหมือนของตัว
จมีนไวยเล่าก็เลือดที่นอก	ก็หยิบยกรักเท่ากันกับผิว

ทูลพลางตัวนางระเริงรำ
ความกลัวอาญาเป็นพันไป”

คำอธิบายประกอบ

บทที่เลือกมานี้ผมรู้สึกถึงการใช้คำของกวีที่แฝงไปด้วยอำนาจในการให้ความรู้สึกทางอารมณ์ของคนที่มีจิตใจลึกลับไม่สามารถเลือกชายทั้ง 3 คนได้ ด้วยเหตุผลที่แตกต่างกันออกไปทั้งความรัก ความผูกพัน และความดี และผมยังมองว่าบทนี้ใช้คำที่มีความหมายชัดเจน ความกระชับสามารถบรรยายให้ผู้อ่านเห็นและเชื่อได้ว่านางวันทองเกิดความสับสนในความคิดจนไม่สามารถเลือกได้จริง

(นักเรียนกลุ่มขยายผลเขียนตอบ)

2) นักเรียนกลุ่มขยายผลอธิบายในประเด็นการเลือกใช้สำนวนโวหารที่กระทบต่อความรู้สึกของผู้อ่านของบทประพันธ์ที่ประทับใจ ดังตัวอย่างข้อความต่อไปนี้

สำนวนกลอนที่นักเรียนประทับใจ

“มันเกิดเหตุทั้งนี้ก็เพราะหญิง	จึงหึงหวงช่วงชิงยุ่งยงอยู่
จำจะตัดรากใหญ่ให้หล่นพรุ	ให้ลูกดอกตกอยู่แต่กิ่งเดียว”

คำอธิบายประกอบ

บทที่เลือกมานี้จะเน้นการเปรียบตัวนางวันทองเหมือนกับต้นไม้อายุที่แตกกิ่งก้านสาขา ผลิดอกออกผลไปไม่รู้จบสิ้นก็เหมือนกับการแย่งชิงนางวันทองที่ไม่มีวันจบจึงจำเป็นต้องตัดสินให้เด็ดขาด กวีใช้บริบทความคู่เปรียบซึ่งความเปรียบที่เข้าใจได้ง่ายและเห็นภาพชัดเจน

(นักเรียนกลุ่มขยายผลเขียนตอบ)

3) นักเรียนกลุ่มตัวอย่างอธิบายในประเด็นการใช้ศิลปะการประพันธ์ ที่สร้างภาพพจน์ให้กับผู้อ่านของบทประพันธ์ที่ประทับใจ ดังตัวอย่างข้อความต่อไปนี้

สำนวนกลอนที่นักเรียนประทับใจ

“รูปอ้ายช้างชัวช่าตาบ้องแบัว	ไม่เห็นแววที่ว่ามันจะรัก
ใครจะเอาเป็นผัวเขากลัวอาย	หัวหูเหมือนควายที่ตกปลัก”

คำอธิบายประกอบ

กวีใช้ความเปรียบตัวขุนช้างว่ามีหน้าตา รูปร่างอัปลักษณ์จึงนำมาเปรียบเทียบกับสิ่งที่ไม่น่าดูดังเช่นควายที่ตกปลัก แสดงภาพที่ขี้เหร่ไม่น่าดูและยังเกิดอารมณ์ตลกขบขันอีกด้วย

(นักเรียนกลุ่มขยายผลเขียนตอบ)

หลังจากที่นักเรียนศึกษาวรรณคดีไทยจบแล้วให้นักเรียนเขียนข้อความที่สอดคล้องกับความรู้สึกของตนเองมากที่สุดเพียง 1 ข้อความ

จากแผนภาพที่ 1 แสดงให้เห็นว่าหลังเรียนนักเรียนกลุ่มขยายผลมีความเข้าใจในความรู้สึกทางอารมณ์ของวรรณคดีที่ศึกษา ดังข้อความที่นักเรียนสะท้อนความรู้สึกที่แสดงถึงการเข้าถึงความรู้สึกทางอารมณ์ของวรรณคดีที่ศึกษา ผ่านวลีหรือประโยคต่าง ๆ ที่ปรากฏซ้ำกัน และอยู่ในกลุ่มที่ความหมายเดียวกัน

4. ผลศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยตามแนวคิด Active Learning เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ และความซาบซึ้งในวรรณคดีไทยของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ในภาพรวมมีความพึงพอใจ

อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.46) และจากการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะของนักเรียนกลุ่มขยายผลสรุปได้ดังต่อไปนี้

“ครูมีเทคนิคการสอนที่หลากหลาย จนทำให้พวกเราทุกคนสนใจที่จะเรียนกับครูทั้งที่พวกหนูไม่เคยเรียนกับครูเลย แถมยังอยู่ต่างโรงเรียนกันด้วย ทุกกิจกรรมทุกขั้นตอนการสอนของครู หนูคิดว่าเป็นการสอนที่ดีมาก ๆ ที่หนูหาไม่ได้ในห้องเรียนจริง ๆ ถ้ามีโอกาสย้ายมาสอนหนูนะค่ะ”

(นักเรียนกลุ่มขยายผลเขียนแสดงความคิดเห็น)

“ขอบคุณนะครี๊บ ที่มาสอนพวกเราชาวมัธยมวัดหนองแขม ครูไม่เหมือนใคร และไม่มีใครเหมือน ครูคือตัวรรณคดีเคลื่อนที่จริง ๆ สามารถถ่ายทอดได้อย่างสมจริง ผมรู้ว่าครูคงจะรักวรรณคดีไทยมาก ๆ ถึงได้ถ่ายทอดได้ดีแบบนี้ ถึงผมจะยังไม่รักวรรณคดีเท่าครู แต่ครูทำให้ผมชอบเรียนวรรณคดีไทยมากขึ้น”

(นักเรียนกลุ่มขยายผลเขียนแสดงความคิดเห็น)

5. อภิปรายผลการวิจัย

1. หลังเรียนตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของกลุ่มขยายผลหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เป็นเพราะว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยตามแนวคิด Active Learning ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเป็นรูปแบบที่ตอบสนองการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน โดยกระบวนการของการจัดการเรียนรู้ทั้ง 6 ขั้นได้พัฒนาและดำเนินการตามขั้นตอนของวิธีการเชิงระบบ มีการประยุกต์ใช้ตัวบทวรรณคดีไทยให้ผู้เรียนได้ฝึกคิด ฝึกแก้ปัญหา ปมปัญหาจากตัวบทวรรณคดีไทยสอดคล้องกับปัญหาที่ปรากฏจริงในสังคมไทยอีกทั้งยังเป็นสถานการณ์ในชีวิตประจำวันที่ตอบสนองความต้องการในการเรียนรู้ของนักเรียน ตลอดจนมีการใช้กิจกรรม และสื่อ-อุปกรณ์การสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนได้ร่วมกันคิดแก้ปัญหา พิจารณาสาเหตุของปัญหา และหาวิธีการแก้ไขที่ถูกต้องและหลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของอิงอร สุพันธ์ุณี และคณะ (2554: 108) ที่ได้กล่าวว่าการสอนวรรณคดีนอกจากจะเป็นการพิจารณาในด้านของความงามในทางศิลปะแล้ว ยังมีความสำคัญในการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านและการตอบสนองของการคิดอีกด้วย เพราะวรรณคดีกับการคิดมีความสัมพันธ์กัน และยังสอดคล้องกับ ชลธิชา หอมฟุ้ง (2557) กล่าวว่า รูปแบบการสอนที่สนับสนุนให้ผู้เรียนได้เสนอการแก้ปัญหาอย่างหลากหลายวิธี พร้อมทั้งให้บอกผลกระทบของทุกวิธีที่เสนอ จากนั้นให้ผู้เรียนเลือกวิธีแก้ปัญหาที่ดีที่สุด พร้อมทั้งแสดงเหตุผลว่าเหตุใดจึงเลือกวิธีดังกล่าว จะทำให้ผู้เรียนได้รู้จัก

ฝึกการคิดหาทางแก้ปัญหาอย่างหลากหลาย และรู้จักการพิจารณาการแก้ปัญหาที่ไม่ส่งผลกระทบต่อผู้อื่น จะสามารถส่งเสริมให้เกิดความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ได้ ดังผลการศึกษาของ พันทิพา อมรฤทธิ์ (2559) พบว่า นิสิตนักศึกษาปริญญาบัณฑิตที่เรียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรทางการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการให้เหตุผลโดยใช้กรณีเป็นฐานและปัญญาร่วมเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนิสิตนักศึกษาปริญญาบัณฑิตมีคะแนนความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. หลังเรียนตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นนักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีความความซาบซึ้งในวรรณคดีไทย อาจเป็นเพราะว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยตามแนวคิด Active Learning ที่พัฒนาขึ้นนั้นเน้นกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อให้เกิดความซาบซึ้งในวรรณคดีไทยที่ผ่านการวิเคราะห์และสังเคราะห์จากนักการศึกษา นักวิชาการ ศิลปินแห่งชาติด้านศิลปะ และด้านวรรณศิลป์ที่มีความเห็นตรงกันว่า การจะสอนให้เกิดความซาบซึ้งในวรรณคดีไทยได้นั้นจะต้องประกอบด้วย 1) ร่วมกันอ่านออกเสียง 2) ศึกษาวรรณคดีอย่างรอบด้าน ซึ่งในขั้นตอนที่ 1-2 นี้ สอดคล้องกับ รื่นฤทัย สัจจพันธุ์ (2558: 114) การอ่านวรรณคดีเป็นการสร้างหรือพัฒนาประสบการณ์ทางอารมณ์ของผู้อ่าน ประสบการณ์จากการอ่านวรรณคดีจึงทำให้นักเรียนเกิดความซาบซึ้งใจในวรรณคดีหลังจากการอ่านวรรณคดีที่เรียกว่าการวิจักษณ์วรรณคดีแล้วนั้นจะนำไปสู่ขั้นตอนที่ 3) ถ่ายทอดความคิดสู่งานเขียน 4) แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ที่ รื่นฤทัย สัจจพันธุ์ (2558: 121) เรียกว่า วิจักษณ์วรรณคดี คือการแสดงความคิดเห็นที่มีต่อวรรณคดีเรื่องนั้นๆ สามารถชี้ข้อดี ข้อบกพร่อง แสดงคุณค่าหรือสารประโยชน์ของวรรณคดีนั้นได้ เช่นเดียวกับ Davis (1997) กล่าวว่า รูปแบบกิจกรรมที่เน้นคำถาม แลกเปลี่ยนความคิดร่วมกัน และให้นักเรียนได้เรียนรู้จากวรรณคดีหรือศิลปะต้นฉบับนั้นจะเป็นการกระตุ้นการเรียนรู้ อารมณ์ ความรู้สึกนึกคิดของนักเรียนจนเกิดความซาบซึ้ง แต่องค์ประกอบสำคัญที่จะส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความซาบซึ้งได้นั้นคือตัวบทวรรณคดีไทย ตัวบทวรรณคดีไทยในงานวิจัยนี้คัดเลือกมาจากกระทรวงศึกษาธิการซึ่งได้รับการยกย่องว่าเป็นวรรณคดีไทยที่มีคุณค่าต่อสังคม และการจะสอนให้นักเรียนเกิดความซาบซึ้งได้นั้น อย่าใช้วรรณคดีที่แต่งไม่ไพเราะในการสอนเพราะอาจจะได้แต่คติธรรมแต่ไม่ได้รับความซาบซึ้งในวรรณคดีไทยเลย ดังนั้น บทวรรณคดีที่อ่อนชั้นเชิงทางด้านวรรณศิลป์จึงไม่เหมาะสมสำหรับการปลูกฝังรสนิยมให้รักวรรณคดี (รื่นฤทัย สัจจพันธุ์, 2558: 121) และ 5) เผยแพร่ผลงานสู่สังคม ซึ่งการเผยแพร่สู่สังคมนั้นอาจจะนำเสนอในรูปแบบการเขียน หรือการพูดเพื่อถ่ายทอดความรู้สึกที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรมซึ่งสอดคล้องกับ เปรม สอนสมุทร (2558: 98) ระบุเกี่ยวกับการวัดความซาบซึ้งจาก

นามธรรมให้กลายเป็นรูปธรรมไว้ว่า การสอนโดยตั้งคำถามว่า อ่านแล้วรู้สึกอย่างไร เพราะอะไรจึงรู้สึกเช่นนั้น องค์ประกอบต่าง ๆ ภายในเรื่องมีความงามหรือความน่าสนใจอย่างไร แล้วให้ผู้เรียนเขียนหรือพูดบรรยายความรู้สึกประทับใจที่มีต่อวรรณคดีที่เรียนออกมาจะเป็นการส่งเสริมความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ และสามารถบรรยายความรู้สึกที่เป็นนามธรรมให้กลายเป็นรูปธรรมได้ สอดคล้องกับ อลงกต ปัญญาจันทร์ (2551: 110) ได้ศึกษาการส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ ความซาบซึ้งในวรรณคดี และความสามารถในการอธิบายภาษาอังกฤษโดยใช้กิจกรรมวาดวงวรรณกรรม พบว่า ผู้เรียนที่ได้รับการสอนด้วยกิจกรรมวาดวงวรรณกรรมมีคะแนนความซาบซึ้งในวรรณคดี ผ่านเกณฑ์การประเมินร้อยละ 50 ที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้ โดยมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 7.62 ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 63.57 ซึ่งเป็นคะแนนผ่านเกณฑ์ในระดับดี ทั้ง 5 ขั้นตอนดังกล่าวนี้บูรณาการอยู่ในรูปแบบการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยตามแนวคิด ACTIVE Learning (ACTIVE Model) ที่สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความซาบซึ้งในวรรณคดีไทยได้

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อหลังเรียนตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น มีระดับความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน อาจเป็นเพราะว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นนั้นเกิดจากการสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎี จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งยังดำเนินการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ตลอดจนมีการหาคุณภาพของรูปแบบที่พัฒนาขึ้นปรับปรุงแก้ไขจนได้คุณภาพจึงนำไปดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง จึงกล่าวได้ว่าการดำเนินการพัฒนารูปแบบอย่างเป็นระบบและหลากหลายมิติซึ่งสอดคล้องกับทศนา แคมมณี (2553: 222-223) ที่กล่าวว่า การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ต้องมีการจัดองค์ประกอบต่าง ๆ อย่างเป็นระบบอยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้องมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน นอกจากนี้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นทั้ง 6 ขั้นตอนนั้นยังมุ่งเน้นกระบวนการคิดการทำงานร่วมกันเพื่อฝึกคิดแก้ปัญหา อันเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสังคมที่พึงปรารถนา ครูเปลี่ยนบทบาทจากผู้นำเสนอความรู้เป็นผู้กระตุ้น และอำนวยความสะดวกในการแสวงหาความรู้ของนักเรียน อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือคิด ลงมือปฏิบัติในทุก ๆ ขั้นตอน สอดคล้องกับ วารินทร์พร พันเพื่องฟู (2562:139) ระบุไว้ว่าผลที่เกิดจากการเรียนรู้แบบ Active Learning จะทำให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุข ทำให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งแสดงถึงผลการเรียนรู้ของผู้เรียน นำไปสู่การเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงาน มีความสามารถในการสื่อสาร มีความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งเป็นคุณลักษณะของผู้เรียนที่พึงประสงค์เป็นไปตามเป้าหมายการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ดังนั้นในการขยายผลการวิจัยครั้งนี้ จึงทำให้รูปแบบการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยตามแนวคิด Active

Learning มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์คือ นักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน นักเรียนมีความซาบซึ้งในวรรณคดีไทย และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบฯที่พัฒนาขึ้นอยู่ในระดับมากที่สุด ดังข้อเสนอแนะของกลุ่มขยายผลว่า

“ครูมีเทคนิคการสอนที่หลากหลาย ทำให้พวกเราทุกคนสนใจที่จะเรียนกับครูทั้งที่พวกหนูไม่เคยเรียนกับครูเลย แถมยังอยู่ต่างโรงเรียนกันด้วย ทุกกิจกรรม ทุกขั้นตอนการสอนของครู หนูคิดว่าเป็นการสอนที่ดีมาก ที่หนูหาไม่ได้ในห้องเรียนจริง ๆ”

(นักเรียนกลุ่มขยายผลเขียนแสดงความคิดเห็น)

“หนูไม่ชอบเรียนวรรณคดีไทยเลย แต่ทำให้หนูกลับมาชอบวรรณคดีไทยมากกว่าเดิม หนูเรียนกับครูแล้วทำให้หนูเหมือนนั่งอยู่ในโลกของวรรณคดีไทยแต่ละเรื่อง ถ้าถามความรู้สึกว่าเรียนแล้วรู้สึกยังไง หนูบอกได้เลยว่าหนูสนุก และอยากเรียนรู้วรรณคดีแต่ละเรื่องมากขึ้น ในบางครั้งก็มีอารมณ์โมโหตัวละครที่ไม่ได้ตั้งใจ หนูเปลี่ยนไปเพราะครูนะ”

(นักเรียนกลุ่มขยายผลเขียนแสดงความคิดเห็น)

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยตามแนวคิด Active Learning เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ และความซาบซึ้งในวรรณคดีไทยของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ครูจะต้องสอนพื้นฐานของวรรณคดีไทยแต่ละเรื่องให้นักเรียนเพื่อที่นักเรียนจะสามารถเชื่อมโยงมายังในตอนที่เราเลือกมาให้เรียนจนเกิดความรู้ความเข้าใจที่ต่อเนื่องกัน

2. ครูผู้สอนสามารถปรับเปลี่ยนเนื้อหาวรรณคดีไทยให้เหมาะสมกับระดับชั้น และความสนใจของผู้เรียนได้

6.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการนำรูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นไปขยายผลกับนักเรียนในสังกัดอื่น เช่น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร, กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น

2. ควรมีการนำรูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นไปขยายผลกับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ชลธิชา หอมฟุ้ง. (2557). การพัฒนารูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่ เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและแก้ไขปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี. **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุสิต บัณฑิต**. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชลธิชา กลัดอยู่. (2517). **การใช้ภาษา**. พระนคร: เคล็ดไทย.
- วิจารณ์ พานิช. (2556). **วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- ทิตนา แคมมณี. (2553). **ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ 21. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แคมมณี. (2557). **14 วิธีสอนสำหรับครูมืออาชีพ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- นิวัฒน์ บุญสม. (2556). แนวคิดของกระบวนการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์เพื่อส่งเสริม นวัตกรรมด้าน สุขภาพของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์. **วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต**. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ประภาศรี สีหอำไพ. (2524). **วิธีการสอนภาษาไทยระดับมัธยม**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- เปรม สอนสมุทร. (2558). **รสดี: วรรณวิธีแห่งการซาบซึ้งจากวรรณคดีกันครัว**. กรุงเทพฯ: สันติศิริการพิมพ์.
- ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2559). **ความเป็นครูและการพัฒนาครูมืออาชีพ**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- แม่นมาศ ขวลิต. (2537). **งานเขียนเก่า ๆ ของไทยไฉนเด็กวัยรุ่นทำเมน**. กรุงเทพฯ: บริษัท อักษรโสภณ.
- رينฤทัย สัจจพันธุ์. (2558). **วรรณกรรมปัจจุบัน**. พิมพ์ครั้งที่ 19. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วัชร เล่าเรียนดี. (2552). **รูปแบบและกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด**. พิมพ์ครั้งที่ 5. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วารินทร์พร พันเพื่องฟู. (2562). การจัดการเรียนรู้Active Learning ให้สำเร็จ. **วารสารวไลยลงกรณ์ปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)**, 9(1), 135-145.

- ศศิธร ลิ้นจันทร์พร. (2556). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมเป็นฐานโดยใช้แอปพลิเคชันเพื่อการศึกษาบนอุปกรณ์สื่อสารเคลื่อนที่เพื่อส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย. **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **แผนการศึกษาชาติ**. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- อลงกต ปัญญาจันทร์. (2551). การส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ ความซาบซึ้งในวรรณคดี และความสามารถในการอธิบายเป็นภาษาอังกฤษ โดยใช้กิจกรรมวาดวงวรรณกรรม. **วิทยานิพนธ์ปริญญาโท**. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อิงอร สุพันธุ์วนิช และคณะ. (2547). **วรรณกรรมวิจารณ์**. กรุงเทพฯ: ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2554). **ชุดฝึกอบรมครูภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโครงการยกระดับคุณภาพครูทั้งระบบตามแผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Felder, R. M. & Brent, R. (2009). Active learning: An introduction. **ASQ Higher Education Brief**, 6(2), 4-9.
- Isaksen, S. G., Dorval, K. B., & Treffinger, D. J. (2011). **Creative Approaches to Problem Solving: A Framework for Innovation and Change** (3rd ed.). Sage Publications, Inc.
- David L. Goetsch and Stanley B. Davis. (1997). **A Review of: Quality Management** (3rd ed.). Prentice Hall.